

sociálních aktérů je pak strach z moci. Ti, co dostali stranický úkol nás vyhodit, měli strach na dvě strany: Z jedné strany je drželi pod krkem aparátníci z KV KSČ, z druhé strany strach z toho, že moc by opět mohla udělat výmyk. A co když opět dojde k rehabilitacím a oni budou postaveni před soud svých obětí? Šedesátá léta, kdy se některým stalo právě toto, byla ještě v živé paměti.

Sedmdesátá léta, kdy byl tlak největší (i ve společnosti děs, trvá-li dlouho, postupně vyvane), jsme žili na fakultě jako kdysi Spinoza v Amsterdamu. Jak známo, tamní židovská obec mu poskytla azyl a uzavřela s ním dohodu, že mu bude platit ročně tuším 6 000 guldenů za podmínky, že nebude nic publikovat. I my jsme zůstávali na fakultě zaměstnaní za podmínky, že nebudeme nic dělat. Zejména šlo o to, abychom proboha nikde nic nepublikovali, protože to by mohlo souduhu na KV přivést k objevu, že ještě pořád vyhození nejsme.

V osmdesátých letech, kdy dozor polevoval, začínali jsme i přednášet. Nejprve jsme jen zaskakovali za straníky, unavené věčným schůzováním, pak jsme v tichosti postupně otevírali vlastní kurzy. Pavel Pácl přednášel sociologii životního způsobu, soustavně bádala a začal i publikovat.

Napsal mimo jiné významnou knihu k sociologii masových medií (Tři etapy sociologického výzkumu v hromadných sdělovacích prostředcích, 1995), ale tu vydal až na Ostravské univerzitě, kam se vrátil po roce 1989, když pominuly důvody, pro které se skrýval v Brně.

Čest jeho památce!

I. Možný

Odchod významného rusisty

Dne 23. dubna 2013 utrpěla naše rusistika citelnou ztrátu: ve věku téměř 89 let odešel z kolektivu českých lingvistů známý brněnský rusista prof. PhDr. Jiří Jiráček, DrSc.

Ačkoli pobýval již od r. 1991 v důchodu v Třeboni, řada jeho bývalých spolupracovníků, doktorandů a studentů stále těží z výsledků jeho dlouholeté vědecké i pedagogické aktivity jako vysokoškolského učitele na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity.

Jiří Jiráček (* 2. 12. 1924 v Praze) prošel po studiu na třeboňském gymnáziu, po nuceném zaměstnání v zemědělství za okupace a posléze po studiu oboru ruština-angličtina na Karlově univerzitě několikaletým zaměstnáním středoškolského učitele, než nastoupil v roce 1973 jako docent na katedru ruského jazyka Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Zde působil poté i jako profesor a řadu let také jako vedoucí katedry až do penzijního věku. Za dobu pedagogické činnosti na fakultě, tj. téměř za 30 let, věnoval svou péči výchově mnoha studentů a doktorandů.

V publikační činnosti se prof. Jiráček uplatnil jednak řadou časopiseckých a sborníkových studií z oblasti slovo-tvorby, terminologie a lexikologie, jednak dvěma rozsáhlými monografiemi, a to *Интернациональные суффиксы существительных в современном русском языке* (1971) a *Adjektiva s internacónálními sufixálními morfy v současné ruštině* (1984), příznivě přijatými v naší i ruské odborné veřejnosti.

Své zkušenosti ze středoškolské praxe a z autorské spolupráce na učebnicích zužitkoval ve vysokoškolském skriptu *Morfologie I. Substantivum* (1986) a zejména ve výrazné spoluúčasti na kolektivní

publikaci *Morfologie ruštiny 1., 2.*, původně plánované jako celostátní vysokoškolská učebnice, která však byla vydána – v souvislosti s celkově zesláblým vztahem k ruštině po roce 1989 – až v letech 1996–1997 jen jako skriptum MU v Brně. Zájem o teoretické i praktické otázky ruského pravopisu vedl také k Jiráčkově účasti na kolektivní publikaci *Орфография, пунктуация и книжно-письменная речь русского языка* (1979) a na její kratší verzi – *Příručce ruského pravopisu* (1989²).

V publikační činnosti respektoval Jiráček důsledně koncepci porovnání ruštiny s češtinou. Navíc pak ho jako anglistu zaujala možnost konfrontace některých jazykových jevů v obou slovanských jazycích s odpovídajícími jevy v angličtině; srovnej jeho stati o gramatických typologických analogiích rusko-anglických oproti češtině (např. ČMF 74/1992, č. 1; Slavia 62/1993; Opera Slavica 1/1991, č. 2) a rovněž konfrontace rusko-anglických jevů v akcentuaci na rozdíl od češtiny (SPFFBU A 51/2003).

Jako vysokoškolský učitel se prof. Jiráček samozřejmě podílel kromě vlastní výchovné činnosti na práci ve vědeckých

i pedagogických komisích, účastnil se konferencí, seminářů, sjezdů apod. (srovnej náš medailon v ČMF 81/1999, č. 2, s. 123–124). Ve všech uvedených aktivitách se projevovala jeho příslovečná akribie, iniciativa a odpovědnost.

Ani v důchodu neutuchl Jiráčkův zájem o osudy jeho bývalého fakultního pracoviště. Příležitostně ještě publikoval a v třeboňské městské knihovně sledoval novinky v politickém i ve vědeckém světě. Někdejší tenista v mládí, uplatňoval se i do vysokého věku sportovně – v jihočeské rovině jako cyklista. Se stupňujícími se pohybovými potížemi jeho tělesná aktivita silně poklesla, přesto si však stále zachovával duševní svěžest. Proto jeho bývalí spolupracovníci, s nimiž udržoval nepřetržitý kontakt pomocí e-mailu, považují jeho odchod za poměrně překvapující. Pamětníci – jeho kolegové, přátelé, doktorandi i studenti – jej nepochybně uchovají ve vzpomínkách jako lingvistu, který přispěl pozoruhodným přínosem k naší rusistice, ale i jako zkušeného, iniciativního, přesného a důsledného spolupracovníka s čestným a přátelským vztahem ke svým kolegům.

S. Žaža

Redakci Universitas došlo

pokračování ze str. 56

Josef Prokeš, **Divadelní hry. Emodrink z Elsinoru. Rychlé šipy na kolenou.** Masarykova univerzita, Brno 2012

Provozování kamerových systémů. Metodika pro splnění základních povinností ukládaných zákonem o ochraně osobních údajů. Úřad pro ochranu osobních údajů, Praha 2012

Věra Rosí, **Dlouhé nůžky noci.** Weles/Srdeční výdej, Brno 2012

Setkání učitelů matematiky V. Řešení matematických úloh. Konference ko-

naná v rámci projektu OP VK Matematika pro všechny. Sborník abstraktů příspěvků z konference 5. 12. 2012. Růžena Blažková (ed.). Masarykova univerzita, Brno 2012

15 let studentského divadla Fakulty informatiky Masarykovy univerzity 1998–2012. Josef Prokeš (ed.). Masarykova univerzita, Brno 2012

Jaromír Zeman, **Die Marienlegende des Heinrich Clüsenère.** Masarykova univerzita, Brno 2011